

ЗБІРНИК КРУГЛОГО СТОЛУ

СТАЛИЙ РОЗВИТОК

**ПРАВООХОРОННОЇ СИСТЕМИ
ТА ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ**

В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Вінниця, 2026 року

УДК 342.9:351.74(477))

С75 Сталий розвиток правоохоронної системи та публічної безпеки в умовах глобальних трансформацій: зб. матеріалів круглого столу. (м. Вінниця, 19 січня. 2026 р.): Громадська Організація «Центр Науково-Дослідних Ініціатив., Вінниця: «ГО ЦНДІ» 2026.

Збірник містить наукові розробки науковців, представників практичних підрозділів Національної поліції та інших правоохоронних органів, докторантів, аспірантів та здобувачів вищої освіти, присвячені дослідженню теоретичних і прикладних аспектів розвитку взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів

Матеріали викладені в авторській редакції з незначними коректорськими правками.

Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.

Електронна копія матеріалів круглого столу безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті Громадської організації «Центр Наукового-Дослідних Ініціатив» у розділі «Архів наукових заходів», сторінка «Збірники наукових заходів» <https://gocsri.com/index.php/index/uk/index>

ІВАНЦОВ Володимир Олександрович,

кандидат юридичних наук, доцент,

начальник відділу аспірантури (ад'юнктури) і докторантури,

професор кафедри адміністративної діяльності

навчально-наукового інституту No 3

Харківського національного університету

внутрішніх справ

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2904-0466>

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ З ВІЙСЬКОВИМИ АДМІНІСТРАЦІЯМИ,
ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ І ДСНС У
ПРИФРОНТОВИХ РАЙОНАХ: КОМПЕТЕНЦІЙНИЙ РОЗПОДІЛ,
КООРДИНАЦІЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОСАДОВИХ ОСІБ**

Запровадження воєнного стану та формування прифронтових територій як особливого простору публічного управління суттєво трансформували систему забезпечення громадського порядку й публічної безпеки в Україні. У цих умовах традиційні механізми діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування виявилися недостатніми для реагування на багатовимірні безпекові загрози, що включають воєнні ризики, гуманітарні виклики, масові переміщення населення, руйнування інфраструктури та зростання рівня правопорушень. Це зумовило необхідність формування якісно нової моделі адміністративно-правового регулювання взаємодії між ключовими суб'єктами публічної влади, залученими до підтримання правопорядку та захисту населення. Особливе місце в цій системі посідає Національна поліція України як центральний орган виконавчої влади, на який покладено функції охорони прав і свобод людини, протидії злочинності та забезпечення публічної безпеки.

Водночас у прифронтових районах реалізація цих повноважень відбувається не ізольовано, а в тісній функціональній взаємодії з військовими адміністраціями, органами місцевого самоврядування та Державною службою України з надзвичайних ситуацій. Саме ці інституції формують інтегроване управлінське середовище, у межах якого здійснюється координація евакуаційних заходів, захист критичної інфраструктури, ліквідація наслідків обстрілів, реагування на надзвичайні події та стабілізація правопорядку. Водночас правовий статус і обсяг повноважень зазначених суб'єктів істотно відрізняються за своєю природою, що породжує ризики дублювання функцій, управлінських конфліктів, прогалин у відповідальності та неузгодженості управлінських рішень. За відсутності чітко структурованого компетенційного розподілу та формалізованих механізмів міжвідомчої координації навіть належно наділені повноваження не гарантують ефективності реагування на кризові ситуації. У прифронтовому середовищі такі дисфункції набувають особливо небезпечного характеру, оскільки безпосередньо впливають на рівень захищеності населення, стабільність територій і довіру громадян до держави.

З огляду на це проблема адміністративно-правового забезпечення взаємодії Національної поліції, військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування та ДСНС виходить за межі суто організаційного питання і набуває системного значення для всієї архітектури публічної безпеки. Її вирішення потребує не лише аналізу чинного законодавства, а й осмислення того, яким чином у реальних умовах війни формуються управлінські зв'язки, здійснюється координація рішень та забезпечується юридична відповідальність посадових осіб за неналежне виконання покладених функцій. Саме в цій площині розкривається наукова й практична значущість обраної теми дослідження.

Нормативно-правове забезпечення взаємодії Національної поліції України з військовими адміністраціями, органами місцевого самоврядування та ДСНС формується як багаторівнева система правового регулювання, що поєднує норми

конституційного, адміністративного, безпекового та спеціального законодавства. Його особливість у прифронтових районах полягає в тому, що традиційні управлінські моделі доповнюються режимом воєнного стану, який істотно змінює співвідношення повноважень і способи реалізації публічної влади [1, с. 243].

Базовим елементом цієї системи є Закон України «Про Національну поліцію», який закріплює поліцію як орган виконавчої влади з правоохоронними функціями, відповідальний за охорону прав і свобод людини, підтримання публічного порядку, протидію злочинності та надання поліцейських послуг. У контексті прифронтових територій саме цей закон визначає правові межі застосування поліцейських повноважень, включно з превентивними заходами, примусовими заходами та спеціальними повноваженнями в умовах загрози національній безпеці. При цьому поліція не діє автономно, а інтегрується в ширшу систему кризового управління.

ДСНС, як центральний орган виконавчої влади у сфері цивільного захисту, відіграє принципово важливу роль у правовому механізмі реагування на надзвичайні ситуації воєнного характеру. Обстріли, руйнування житлових кварталів, пожежі, техногенні аварії та масові евакуації створюють ситуації, у яких дії поліції й рятувальних служб є нерозривно пов'язаними. Законодавство про цивільний захист зобов'язує органи поліції сприяти ДСНС у забезпеченні безпеки під час проведення аварійно-рятувальних робіт, охороні зон надзвичайних ситуацій та підтриманні правопорядку серед евакуйованого населення [2, с. 88]. Таким чином формується спільний простір публічно-правової відповідальності, де розмежування функцій не означає їх ізоляції. Особливий правовий режим прифронтових територій визначається діяльністю військових адміністрацій. Вони створюються як тимчасові органи публічної влади, що поєднують у собі елементи державного управління та військової координації. Саме через них держава забезпечує узгодженість дій усіх суб'єктів

безпекового сектору на відповідній території. Для Національної поліції це означає включення до вертикалі оперативного управління, у межах якої військові адміністрації можуть встановлювати пріоритети реагування, визначати режими доступу до територій, організовувати евакуаційні заходи та координувати взаємодію з Збройними Силами України. Органи місцевого самоврядування, попри обмеження, пов'язані з воєнним станом, зберігають ключову роль у забезпеченні життєдіяльності громад. Їхня правова природа як представників територіальних громад дозволяє їм бути основним каналом зворотного зв'язку між населенням і силовими структурами. Саме через ОМС здійснюється організація укриттів, інформування населення, розподіл гуманітарної допомоги та локальне управління кризовими процесами. Для поліції та ДСНС це створює необхідну соціальну й організаційну основу для виконання своїх функцій.

Таким чином, нормативно-правова основа взаємодії цих суб'єктів не є простою сукупністю законів. Вона формує складну управлінську архітектуру, у якій кожен орган діє в межах власної компетенції, але водночас перебуває в системі взаємної залежності. У прифронтових умовах саме ця правова взаємопов'язаність визначає здатність держави швидко реагувати на загрози, мінімізувати втрати серед цивільного населення та підтримувати функціонування публічного порядку навіть за умов постійної небезпеки.

Компетенційний розподіл між Національною поліцією, військовими адміністраціями, органами місцевого самоврядування та ДСНС у прифронтових районах формується як система взаємодоповнювальних повноважень, а не як жорстке відокремлення функцій [3, с. 116]. У цьому середовищі жоден із суб'єктів не здатен діяти ізольовано, оскільки безпекові загрози мають комплексний характер і потребують синхронних управлінських рішень. Поліція у цій системі виконує роль основного інструменту правопорядку, забезпечуючи дотримання законності, захист життя і майна громадян, протидію мародерству, диверсіям та іншим правопорушенням, що особливо загострюються в умовах

бойових дій. Її діяльність спрямована не лише на реагування, а й на превенцію, що в прифронтових громадах має критичне значення для стабільності соціального середовища. Військові адміністрації, у свою чергу, виконують функцію стратегічного управління територією, забезпечуючи узгодженість рішень між цивільними й силовими структурами [4, с. 17]. Саме вони визначають загальні рамки безпекового режиму, координують евакуацію населення, регулюють доступ до небезпечних зон та формують пріоритети використання ресурсів. У цьому контексті Національна поліція та ДСНС виступають як виконавчі ланки, що реалізують ці рішення у практичній площині. Органи місцевого самоврядування, навіть в умовах обмеження автономії, залишаються ключовими суб'єктами, які акумулюють інформацію про потреби громади, забезпечують зв'язок із населенням і організовують соціальну підтримку, без якої безпекові заходи втрачають ефективність. ДСНС займає особливе місце в цій системі, оскільки її компетенція охоплює ліквідацію наслідків воєнних ударів, порятунок людей, гасіння пожеж і відновлення критично важливих об'єктів. У прифронтових умовах ці функції тісно переплітаються з діяльністю поліції, яка забезпечує охорону місць надзвичайних подій, контроль за доступом до небезпечних територій та недопущення паніки й правопорушень. Таким чином, компетенції цих органів не конкурують між собою, а формують єдиний управлінський контур реагування. Механізми взаємодії між цими суб'єктами мають переважно оперативно-управлінський характер. Вони реалізуються через створення спільних штабів, кризових центрів, міжвідомчих робочих груп і постійний обмін інформацією. У прифронтових районах ключове значення має швидкість і точність передачі даних про загрози, руйнування, переміщення населення та стан інфраструктури [5, с. 50]. Саме на цій основі приймаються рішення щодо залучення поліції, рятувальних підрозділів або ресурсів місцевих громад. Спільне планування заходів безпеки дозволяє уникати дублювання функцій і знижує ризик управлінських помилок у кризових ситуаціях.

На наше переконання, окремої уваги заслуговує питання відповідальності посадових осіб, яке в умовах воєнного стану набуває особливої ваги. Коли рішення приймаються швидко і в умовах підвищеного ризику, зростає потреба у чіткому правовому визначенні меж повноважень і відповідальності. Посадові особи поліції, військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування та ДСНС несуть юридичну відповідальність за бездіяльність, перевищення повноважень або неналежне виконання службових обов'язків. Саме цей механізм забезпечує баланс між необхідною оперативною свободою дій і вимогою дотримання законності. У прифронтових районах така відповідальність виступає не лише правовим, а й морально-професійним чинником, що формує довіру населення до державних інституцій і підтримує стійкість публічної влади в умовах війни.

Прифронтові території формують особливий адміністративно-правовий простір, у якому класичні моделі публічного управління зазнають істотних змін. Постійна загроза бойових дій, ракетних обстрілів, диверсій та масових переміщень населення змушує органи влади діяти в режимі безперервної кризової готовності. За таких умов взаємодія Національної поліції, військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування та ДСНС набуває не формального, а практично життєзабезпечувального значення, оскільки від її узгодженості безпосередньо залежить безпека людей і стабільність громад. Військові адміністрації в прифронтових районах фактично стають центрами оперативного управління територією. Саме через них концентрується інформація про безпекову обстановку, визначаються режими доступу до окремих населених пунктів, плануються евакуаційні заходи та координується використання сил і засобів різних відомств. Для Національної поліції це означає включення до єдиного управлінського контуру, у межах якого поліцейські завдання щодо охорони громадського порядку, протидії злочинності й захисту критичної

інфраструктури виконуються з урахуванням воєнної ситуації та рішень військового керівництва.

ДСНС у цих умовах працює в режимі постійного реагування на наслідки обстрілів, руйнування будівель, пожежі та техногенні загрози. Її діяльність тісно переплітається з функціями поліції, яка забезпечує безпеку зон ураження, контроль за доступом сторонніх осіб та підтримання порядку серед евакуйованого населення. Така взаємодія потребує не лише оперативної узгодженості, а й високого рівня взаємної довіри між службами, оскільки будь-яка затримка або непорозуміння можуть мати фатальні наслідки. Органи місцевого самоврядування в прифронтових громадах відіграють роль своєрідного соціального стабілізатора. Вони організовують укриття, розміщення внутрішньо переміщених осіб, розподіл гуманітарної допомоги та інформування населення про правила безпеки. Для поліції й ДСНС ця діяльність створює необхідне підґрунтя для ефективного виконання службових завдань, адже впорядковане та поінформоване населення значно зменшує ризики паніки, хаотичних дій і правопорушень. Окреме значення в прифронтових умовах має інформаційна взаємодія між усіма суб'єктами. Оперативні дані про загрози, пересування військових, стан інфраструктури або кількість постраждалих повинні надходити швидко і без спотворень. Саме на основі цієї інформації ухвалюються рішення щодо евакуації, залучення додаткових сил чи запровадження спеціальних режимів безпеки. У цьому контексті взаємодія перестає бути бюрократичною процедурою і перетворюється на інструмент безпосереднього управління ризиками [6 , с . 104].

Таким чином, прифронтові умови змінюють не лише інтенсивність, а й сам характер взаємодії між Національною поліцією, військовими адміністраціями, ДСНС та органами місцевого самоврядування. Вона стає більш централізованою, оперативною та орієнтованою на практичний результат, що дозволяє державі

зберігати керованість територій і забезпечувати мінімально необхідний рівень публічної безпеки навіть у найбільш складних обставинах.

Отже, адміністративно-правове забезпечення взаємодії Національної поліції України з військовими адміністраціями, органами місцевого самоврядування та ДСНС у прифронтових районах ґрунтується на системі нормативно-правових актів, що регламентують компетенції кожного суб'єкта. Ефективність такої взаємодії значною мірою залежить від механізмів координації, своєчасного обміну інформацією та відповідальності посадових осіб за реалізацію визначених функцій. Сучасні виклики, зокрема, воєнний стан і ризики безпеки, підкреслюють необхідність подальшого вдосконалення законодавства у цій сфері.

Список використаних джерел

1. Гай А. І. Модель координації дій Національної поліції та ДСНС під час масштабних надзвичайних ситуацій. Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану : зб. наук. пр. за матеріалами X Міжнар. наук.-практ. конф. / МВС України. Нац. акад. прав. наук України. Харків. нац. ун-т внутр. Справ. Навч.-наук. ін-т № 2. Каф. тактико-спец. підготовки, Каф. спец. фіз. підготовки. Вінниця. ХНУВС. 2025. С. 241-244.
2. Зінченко Д. А. Засоби юридичної техніки в контексті захисту прав людини. Мова і право: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / МВС України. Дніпр. держ. ун-т внутр. Справ. Навч.-наук. ін-т права та підготовки фахівців для підрозділів Нац. Поліції. Каф. українознавства та іноземних мов. Дніпро. ДДУВС. 2023. С. 87-89.
3. Зінченко О. Д., Зінченко Д. А. Роль адміністративно-правових норм у забезпеченні громадської безпеки та порядку під час воєнного стану. Стан та перспективи розвитку адміністративного права України: матеріали X Міжнар.

наук.-практ. інтернет конф. / МВС України. Одес. держ. ун-т внутр. справ. Одеса. ОДУВС. 2023. С. 115-117.

4. Іванцов В. О. Взаємодія державних органів та органів місцевого самоврядування у забезпеченні публічної безпеки. Взаємодія органів публічної влади та правоохоронних органів в контексті забезпечення публічної безпеки в умовах воєнного стану : зб. доп. за результатами Кругл. / ГО "Молодіжна Організація Починаючих Лідерів". Кам'янське. ГО МОПЛ. 2024. С. 13-18.

5. Клочко А. М. Взаємодія Національної поліції із громадськістю та органами державної влади: міжнародний досвід. Проблеми сучасної поліцейстики : тези доп. наук.-практ. конф. Харків. 2022. С. 49 - 51.

6. Руколайніна І. Є. Взаємодія членів громадських формувань з органами Національної поліції щодо несення служби із забезпечення охорони публічного порядку та безпеки. Сучасні проблеми адміністративного права та процесу : тези доп. учасників Всеукр. наук.-практ. конф. / МВС України. Харк. нац. ун-т внутр. справ, каф. адмін. права і процесу ф-ту № 3. Харків, 2017. С. 104-105.